

»Vse je na spletu«

ANDREJ LIKAR

→ Nedavno sem se pohvalil kolegu, da sem kar dobro napisal prispevek za Presek. »No,« je odgovoril, »takole tvoje pisarjenje pač ni zelo zahtevno, saj je vse na spletu.« Torej, po njegovem, so prispevki v Preseku le kopije tega, kar je tam. Tisti »pisarjenje« in »vse je na spletu« me niti nista zelo presenetili, saj kolega ni nikoli ničesar objavil v Preseku.

Celo pri pisanju člankov za Presek na spletu ne najdemo vsega, včasih celo bore malo, morda nekaj vsem znanih izjav. Da ne govorimo o pomoči spleta pri pisanju raziskovalnega članka. Na specifična vprašanja s spleta zevajo ogromne praznine. Zelo redko najdemo ustrezne članke, ki jih avtorji postavijo na splet, največkrat jim založniki to celo prepovejo. Ne preostane drugega kot obisk dobre knjižnice in brskanje po priznanih znanstvenih revijah, danes na spletu, če ima knjižnica urejen dostop do njih. Ko pa se avtor odloči napisati članek za Presek, je pomoč spleta lahko dobrodošla, a le do meje, ko dobiš idejo za prispevek in je obravnavano snov bralcem Preseka primerno razložiti in opremiti z nazornimi slikami. Če že imamo srečo in najdemo ustrezne ponazoritve, jih brez dovoljenja ne gre kar kopirati, največkrat pa ustreznih niti ne najdemo.

Tale: »vse je na ...« pa ni ravno sodobna krilatice. V srednjem veku je bilo vse v Svetem pismu. Tycho Brahe je postavil Zemljo v središče Osončja, saj je tako prav po Svetem pismu, »le-to pa je nad vsemi drugimi resnicami«, kot je izjavljal. Kar nekaj časa je minilo, da je zahodni svet sprejel, da v Svetem pismu pač ni najti vseh resnic. Znanstvenih spoznanj pa tam ni, čeprav nekateri trdijo, da najdemo trditve, če jih seveda primerno tolmačimo, do katerih se je znanost dokopala pred nedavnim. Znana je tudi zgodba o antični knjižnici v Aleksandriji, tedanji prestolnici znanosti. Ko so Aleksandrijo zavzeli mu-

slimanski napadalci, so knjižnico v celoti požgali z razlago: »Če so zapisi v knjižnici v nasprotju s Koranom, jih je treba uničiti, če pa so s Koranom skladni, jih ne potrebujemo, saj je že vse v Koranu.« Zgodba je po vsej verjetnosti le urbana legenda, ker je knjižnico večkrat zajel ogenj že davno prej.

Pozneje, v razsvetljenstvu, so se številni znanstveniki trudili vse znanje zaokrožiti v enciklopedijah. Če česa ne veš, poišči v enciklopediji, »tam je vse«. Kljub skoraj dnevnim dopolnitvam tam seveda nikoli ni bilo in tudi ni vsega. Danes je splet res navdušujoča novost, do takih in drugačnih informacij pridemo bliskovito, vprašanje je le, ali so prave. Ker jih je morje, jih težko vse pregledamo, največja nevarnost pa nam preti, ko jih začnemo izbirati tako, da ustrezajo našim, največkrat zmotnim, prepričanjem. V Wikipediji te nevarnosti sicer ni, a Wikipedija ni nič drugega kot hitro dostopna enciklopedija. Tudi na Wikipediji ni vsega, vsaj ne tako, da bi tam napisano kar prekopirali. V eni od iskric na prvi strani Dela preberemo, da »lahko Google na dano vprašanje vrne sto tisoč odgovorov, knjižničarka pa ti posreduje pravega«.

Ne le v romanopisju, tudi v znanosti in tehnologiji imamo zanimive pripovedi, ki jih radi povemo, posebno mladim ljubiteljem Presekovih strok. A merila za sprejem in objavo prispevka terjajo od avtorjev nekaj izvirnosti, ne zgolj ponavljanja tega, kar najdemo v učbenikih ali na spletu. Presekovih avtorjev sicer ni prav obilo, a Presek je še vedno tu, včasih morda pretežak, a s pomočjo učiteljev ali staršev obvladljiv vir zanimivega branja in originalnih nalog za bistrenje uma in preizkušanje znanja. Torej: vse boljše za prihodnjih 50 let!

